

Socijalna misel

MLADINA O SEBI

**MISLI, POTA, CILJI DANAŠNJEGA SLOVENSKEGA
KATOLIŠKEGA DIJAŠKEGA POKRETA**

L. IV. LJUBLJANA - GORICA ŠT. 5.

1925

„SOCIALNA MISEL“ izhaja vsak mesec. — Uredniki so: **Franc Terseglav, Andrej Gosar, Engelbert Besednjak.** — Upravištvu se nahaja v Ljubljani, **Jugoslovanska tiskarna, kolportažni oddelek, Poljanski nasip št. 2.** — Za Italijo je poverjeništvu v Gorici, **Via Carducci št. 2.** — **Cena: Celoletno 40 Din, za Italijo 22 lir, ostalo inozemstvo 50 Din.** **Odgovorni urednik je Andrej Gosar v Ljubljani.**

Tisk Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani.

J. Neškudla, Ljubljana

Sv. Petra c. 25. Brzozavke: Neškudla, Ljubljana.

Tvornica cerkvenih paramentov, zastav in oprave.

Izdeluje oblačila za službe božje, mašne plašče, dalmatike, pluviale, cerkvene in društvene zastave, cerkveno perilo, kelihe, ciborije, monštrance, oltarske svečnike, svetiljke, lestence, kipe, jaslice, križeva pota, božje grobove itd. — ter se priporoča prečastiti duhovščini za nakup vseh v to stroko spadajočih predmetov. — Stara mašna oblačila se umetno in strokovnjaško popravljajo. — Cerkveno orodje se snažno pozlačuje in posrebruje. — Solidnost tvrdke jamčijo brezštevila zahvalna pisma in stodesetletni obstoj tvrdke. — Ceniki, proračuni in načrti se pošiljajo brezplačno.

Božo Vodušek:

»Zato gre, da v nobenem organizmu ne zatre oblika življenja, ki je glavno in edino pomembno.«

I.

Korenina, gibalno in vodilo našega hotenja je hrepenenje. Hrepenenje iz dobe, ki nam je sovražna in tuja, kar smo motno čutili že izza mlada in kar je buknilo s silo in bolečino na dan v teh naših mladeniških letih. Življenje, ki smo je živeli izza detinstva, se nam je zazdelo prazno, majhno in revno. V vseh svojih odnosih — do Boga, do soljudi, do predstojnikov, do staršev, do žene — v svojih dolžnostih in svojih dejanjih smo čutili le mehaničnost, privzgojenost. Nismo jih mogli doumeti upravičenih, naravnih, nujno izhajajočih iz polne duhovnosti. Bilo nam je, kakor da nam vse to življenje krati, krni, ponižuje dušo, ji jemlje moč do razmaha. Niso nas utešile dandanašnje oblike duhovne izobrazbe, socialnosti. Pozneje, ko smo se malo ogledali po svetu, smo spoznali, da je ista doba zbudila isti odpor v mladini vseh dežel in narodnosti, pri katoličanih in nekatoličanih, da je vse prisilila v boj in iskanje. In z veseljem v srcih smo jih pozdravili za brate, vse tiste, ki jih žene ena in ista težnja po širokosti, sili, bogastvu, svetosti, heroizmu človeške duše.

II.

Ta težnja nas združuje vse in ona nam je skupni zakon. Prepričani smo, da nima nobena miselna tvorba, nobena filozofija, nobena oblika, nobena politika vrednosti zase, ampak le kot izraz tiste notranje sile, tiste moči, tistega bogatega življenja. Ono jo je vodilo in le iz njega ima pomen. Proti temu pa se vsi borimo: da bi taka tvorba, taka oblika udušila in zatrla življenje, in še hrepenenje po življenju, ki jo je spočelo. Zato gre, da v nobenem organizmu ne zatre oblika življenja, ki je glavno in edino pomembno. In mi mladi katoličani čutimo nalogo, da obudimo v svoji veri vso tisto neizmerno moč, vse tisto nakopičeno, najgloblje duhovno življenje, ki ga je že nosila. Zato jo ljubimo, branimo in se trudimo, kako bi jo živeli. Pot k Bogu pomeni za nas bogat, najbogatejši razrast duše. Iščemo ga po liturgiji, ne po golem umstvomvanju, po prvotnem, ne po drugotnem. So pa še drugi organizmi in tudi ti so nosilci življenja. Pozdravljamo vsakega, ki resnično teži, da vzbudi in preizkusi njih moč. Žeja ga bo vodila vedno višje.

III.

Iz tega svojega pa ne sodimo in ne zavračamo nikogar. Ne zavračamo tistih, ki se k našemu stališču ne priznavajo. Zakaj ne vemo: morda sta pri njih dandanašnja oblika in njih notranji glas medseboj v skladu. Saj niso, kakor mi sami. Če se skladata, ne čutijo onega bolečega

razdora kakor mi. In v svojem sistemu zamenjajo oboje. Samo bojimo se, da jih morda vsa ta zunanost le ne teži. Čeprav nezavestno. Sami čutimo, kako težko je odstraniti vso težo mrtvih in okostenelih oblik, ki se nam venomer vrivajo, ki nam venomer stopajo na pot iz nezavestnosti. Hrepenenje, naj bo še tako pekoče, in trud, naj bo še tako odkritosrčen, ne presnovita na mah. Za to bo treba celega življenja. Da bo prihodnji rod bolj cel, večji po svoji duši. In potem se bo svet prenovil.

O. L.:

»Od bledega novokrščanstva in protestantske mentalnosti, ki nam Kristusa ubija, se k Cerkvi vrnimo.«

Vse velike dobe-prelomnice v zgodovini človeštva značijo tudi mejnike v duševni orientaciji idealnega dela v inteligenci. In po vseh onih velikih katastrofah, ki so zdrobile v prah zunanja dela enostranskega človeškega uma, se je navadno mladi idealni človek obrnil vase in si poiskal notranjega človeka. V spoznanju svoje ničevosti pa je zahrepenel in začutil Boga, ki je šel mimo njega... V klasičen zgled so inteligentianahoreti v zarji srednjega veka ob razpadu svetovnega rimskega kolosa. In prvi med prvimi ob iskanju novih vzorov in vrednot so pač vedno dijaki.

In že nekaj let sem po vojni — kakor hitro smo si zasilo uredili zunanji okvir svojim organizacijam, smo začeli — govorimo o preorientaciji in poglobitvi v svojih vrstah in hlastamo za novimi vzori. Za katoliškega dijaka more biti vse to seveda le relativne vrednosti. Preorientacije v načelih in hlastanja za novimi bog ve kakšnimi vzori mi poznati ne moremo. Saj nam je vzor le eden in zvezda vodnica v življenju le ena — v evangelijih opisani in pri Pavlu spričani Kristus. Saj smo vendar katoliško dijaštvo. In često poudarjamo to in prav je tako. Katoličanstvo je pač največja misel na tej zemlji. Toda eno je, kar je vzrok tisti disharmoniji naših vrst, ko tožimo često, da so naša društva le mehanično seštevanje poedincev in se ne bližajo idealu, ki je organizem ljubezni, in tistemu nemiru naših src, ki se javlja v težnjah za novimi vzori: to, da namreč govorimo, da smo katoliški, a v življenju nam morda ni povsem resno s katoličanstvom.

Val mrzlega intelektualizma se vrsti za valom toplejših čuvstvenih sistemov v zgodovini človeškega delovanja in skrajnost se preliva v skrajnost. Sistemi vstajajo in sistemi padajo. Skrajnosti pa vlečejo, toda v njih tiči zmota. Kakor vodi svetilnik na obrežju ponoči ladjo na morju, tako naj vodi katoličana v tej zmedii sestavov — Cerkev. *Signum elevatum in nationes*, jo je primerno nazval Vaticanum. In te Cerkev, več te Cerkev med nas, to bodi tudi naša parola! Ne individualna v misticismem zavita pot, ne subjektivna verska doživetja preko Cerkev — ta velika zabloda razkrajajočih se mističnih protestantskih sekt — temveč čutiti s Cerkvijo — *cum ecclesia sentire*, misliti, kar Cerkev misli, trpeti, kadar ona trpi, delati, kar ona dela, moliti, ko Cerkev moli, to je katoličanu cilj v življenju.

Prijatelji, o Cerkvi treba imeti visoko misel. Do mej zašli racionalizem se nam je pristudil in čuvstvovanja se nam hoče. In povsem naravno je, da so si na moč odtujena srca zaželela ožjega stika z Najvišjim in Najboljšim, toda pomnimo, da Deum non potest habere patrem qui ecclesiam non habet matrem (Ciprijan). Do Boga nam je priti in Cerkev je pot, Bog nam je oče in Cerkev je mati. Dalje ko kdo izmed nas je bil od Cerkve Auguštin, toda vstal je in šel in našel mater. In globoko občuteno je klical: Tenete ergo, carissimi, tenete omnes unanimiter Deum patrem et matrem ecclesiam, in je še pristavil: foris a visceribus matris fame moriemini... Bratje, ali morda mi že ne umiramo?... Mislimo o Cerkvi visoko! Cerkev je Kristus! In Kristusa obleči — Christum induere — je po Pavlu ideal kristjanu. Nazaj k Cerkvi, da oblečemo Kristusa. Na globoko peljimo in sezimo vase! In v liturgiji bomo zrli Kristusa trpečega in poveličanega in človeško v Cerkvi nam ne bo v spodtiko. In rasel bo med nami organizem ljubezni in sledilo bo samo po sebi: Bog ti bo oče in Cerkev mati in bližnji brat, in harmonija bo v duši in mir v okolici. In ne bomo si več tako mrzli in tuji, temveč si bomo našli sorodnih duš in družba ne bo ubila posameznega, temveč le pomnožila njegovo silo in po psiholoških zakonih nam bo liturgija utrjala sklepe volje. Navidezno mirna je morska gladina, v globinah pa se valovje dviga, ker je ognjenik na dnu. Tako tudi površino človeške duše zatopi vsakdanjost, a mi bomo odpirali dušo, da se udejstve zmožnosti v njej...

Od bledega novokrščanstva in protestantske mentalnosti, ki nam Kristusa ubija, se k Cerkvi vrnimo...

Katoliško dijaštvo naj je elita v svetu. Jasno sledi, da mora biti vsak posebej mož. In moške rastejo v samotni lastnega srca. Kot kipar z dletom marmor, oblikujmo v sebi dan za dnem poteze tiste ideje, ki jo je imel Oče o nas, ko nas je v življenje pozval, in kot moške bomo mirno stopali v življenje.

Katoliškemu dijaku je cilj znan in prava pot k njemu je Cerkev. Iti po pravi poti k cilju — to je naša poglobitev.

Dora Pegamova:

»Napačno je misliti, da hiti mladina le za nekakim panteističnim opojem, ki bi jo nekaj časa omamljal in končno ugasnil. Nasprotno: Zahotelo se ji je k Kristusu in Janezu in Mariji. Pretežka so ji stoletja, ki so nam zagrnila sijaj naših prvih dni, ko je človek molil z vero svojega srca in je bil kot otrok v božjih dlaneh jasen, prost v svoji priprostosti. S silo svoje mladosti bi odmaknila ta stoletja in bi sedla h Kristusovim nogam in bi hodila z njim...«

Ne moremo ugotoviti še življenskih možnosti novih stremljenj, ki so jela razgibavati našo mladino v najrazličnejših formah, često s protislovnimi gesli in večkrat s skrajno nedoločljivostjo njihovih vsebin. Nikakor

ne moremo odločiti, koliko je to gibanje, ki hoče biti predor skozi sodobno kulturo, le prešerna gesta šurm-drangovstva ali pa izvira iz posnemovalske težljivosti k rusojevskemu evangeliju brezkulturnosti in narurnega primitivizma. Moglo bi se tudi reči, da je le periodična povračljivost nagona po reformovstvu, ki z vsakim pokoljenjem poraja novih teženj, katere mora končno likvidirati z večjimi ali manjšimi učinki, kakršna je pač moč osebnosti, ki to gibanje nosi, in kulturna konstelacija, pod katero se je rodilo. Mi bi hoteli le poiskati one tresljaje, ki so povzročili to nezavornljivo erupcijo v mladini, da je z vso brezobzirno nujnostjo sledila lastnemu notranjemu videnju, ki ji je narekalo samoniklo ureditev življenja.

Mladina je doživela tesnobo mehanizma, v katerem se dobrovoljno giblje družba. Kako prostaška je shematičnost, s katero se človek prireja človeku, kako topa je razčlenjenost množice, ki vojaško brezdušno razporeja človeka po principu: enaki k enakemu, in pretvarja svet v muzej okamenin. Kako matematično neživljenski so postali odnosi človeka do človeka, odkar smo si jeli domišljati, da je človek razčlenljiv prav do svojega zadnjega utripa, da ga poznamo kot golo mehansko razmerje vzroka in učinka, da je sistem zakonitosti, ki so nam docela dojemljive in da za to kompleksnostjo ni ničesar, prav ničesar več. Odtod ocenjevanje človeka po njegovih »javnih lastnostih«; zato nam je le aktivnost človekova kriterij njegovega ocenjevanja; zato smo tako solidno-verno prepričani, da drug drugega poznamo, saj smo izsledili drug na drugem vse dobre in slabe lastnosti, jih sumirali — in smo našli sliko človeka, katera nam je nepreklicno resnična. Kako nismo imeli toliko luči v sebi, da bi z njo osvetlili to nemo silhueto človeka, ki se giblje mimo nas, da bi ga uzrli tam, kjer je najsvetlejši žalosten; da bi videli, komu se moli, kadar mu postane tuja ta zemlja; da bi zaslutili, kako svetlo domotožje ga vodi k sebi nazaj, vedno znova mu sklepajoč roke za lastno odrešenje! In ni bilo v nas toliko moči, da bi dobrotno odmaknili človeka iz tega ozkega kroga, kjer je kruh, preživlja ženo, rodi otroka, kjer je često tako banalno smešen, tako neskončno majhen, v silnejši prostor, tja, kjer je proseče dvignil roko že za nevidnim, kjer stoji sam s seboj, zažrinjajoč se z lučjo svojih najsvetlejših ran, kjer se je pričel ljubiti radi bridkosti prelepe, ki ga vodi vedno globlje v tišino njegovega doma. Ni bilo prepričanja v nas, da se nekje pričanja nedoločljivost njegovega žitja, da je z misterijem samolastne osebnosti spojen s kozmosom in zori nasproti svoji smrti, ki je tako bridkolepo samo njegova, da jo mora sam čakati iz dneva v dan, sam živeti v tem obsenčenju daljnem, in jo sam sprejeti...

In zato naj bi v to razmaknjeno življenje postavili naše medsebojne odnose. Vzbudili naj bi v sebi bojazen za to najintimnejšo plat našega bistva, klonili naj bi pred znamenjem človeka, ki nam je le simbol samega sebe, zažrnjenega v misterij svojega življenja. Da bi verovali, da ga ne poznamo do njegovih poslednjih globin, po katerih smo v najskrivnostnejšem stiku med seboj. To je iracionalizacija življenja: radi nevidnega

v človeku živeti tišje, radi njegove, v nedosegljivo globino podaljšane samobitnosti gledati nanj svetlejše, trpeti njegovo tujino, stopnjevati lastno življenje, razmakniti svojo osebnost, da more s sproščenostjo vsevidnosti zajeti vase s silo lastnega doživljanja vso presilno veličino teh življenj, ki gredo mimo.

Le po takem gledanju človeka, katerega smo postavili v globoko perspektivo njegove osebnosti neizmerljivosti, bi mogli priti iz razdrobljenosti življenj k novi skupnosti — k vseobčestvu na zemlji. V tem razmaknjenem življenju bi se prijeli roka za roko in bi kot otroci šli dalje s skrivnostmi oročeni, in bi verovali drug drugemu radi te silne zavesti, ki nas je zvezala z nevidenostjo velikega življenja razsvetljene katedrale, ki je vzplamtela v tej milijonski duši, pripravljena k poslednjemu največjemu prazniku. To bi bila Cerkev iz tišine v tišino sklenjenih rok tisočerih, ki gledajo obžarjeni, kot da drug drugemu nosijo duše v svetlobo smrti, in se s sladko bojaznijo ozirajo k sebi, da si ohranijo lepoto svojega prvega jutra in se ljubijo, ljubijo v vedno tišjem spoznanju in se tako tesnobno boje drug za drugega, da ne bi se zgrešili. To je monastični princip življenja. In naš etos samote je vrnitev vase ne radi zosamljenja csebnosti, temveč radi globlje združitve s skupnostjo.

To vseobčestvo pa more nastati le iz prenovljene globoke Bogozavesti. To prepričanje se je vzbudilo v mladini in jo je objelo s sunkovitim valom, da ni nič vpraševala, če je poklicana ali ne. Začutila je vso medlost, oklevajočo šibkost in zaprašenost, ki je često vsebino degradirala v golo formo in ji vzela vsako možnost, da bi si ob njej prižgala novih luči, kakršne so nam bile nujne, da bi mogli živeti. Njene težnje so le navidezno destruktivne. Napačno je misliti, da hiti mladina le za nekakim panteističnim opojem, ki bi jo nekaj časa omamljal in končno v svoji senzacionalni efemernosti ugasnil. Nasprotno: Zahotelo se ji je h Kristusu in Janezu in Mariji. Pretežka so ji stoletja, ki so nam zažgnila sijaj naših prvih dni, ko je človek molil z vero svojega srca in je bil kot otrok v božjih dlaneh jasen prost v svoji priprostosti. S silo svoje mladosti bi odmaknila ta stoletja in bi sedla h Kristusovim nogam in bi hodila z njim. Najsi nosi to teženje tudi znak romantično-mladostne imaginarnosti na sebi, vendar je izraz za to silno željo po religiji celotnega človeka, po religiji življenja, ki neposredno iz dneva v dan veže človeka z Bogom, po religiji, kateri je dolžnost ljubezen, ki se dokazuje sama po sebi; po religiji, ki z lastno nujnostjo vodi človeka v življenje najčistejših lepot in vsega razžari s hrepenenjem po novem, svetlejšem domu.

Zahteva mladine po »subjektivni« religiji, ki se često smatra kot napadalen poizkus, ki mora nujno voditi k verskemu anarhizmu, je le ostrejši izraz za njeno teženje po religiji osebnosti, ki naj skozi prizmo lastnega življenja motri svet in uredi svoje dolžnostne odnose do njega, ki naj z lastno samobitnostjo raste h Kristusu in po Njegovi milosti seveda, in ki sorazmerno s prostornostjo svojega bistva mora živeti tudi prostejše, samolastnejše življenje. To ni negacija norme, marveč je

le zahteva, da naj je naša podreditev res podreditev o se be, in ne šablona.

Nič bojazni! Mi verujemo in smo tako polni pričakovanja kot da smo se zbrali z Njegovimi učenci in čakamo, da pride. Saj je že vstal in nas išče.

Vilko Fajdiga:

»Pobožnost bodi podobna občevanju ljubljene bitja z ljubljenim bitjem. V tej smeri iščimo! Ne mislim s tem mistike, marveč pobožnost nedolžnega otroka. Poenostavljenja si želimo povsod, v umetnosti, znanosti, praktičnem in teoretičnem življenju, in v religiji.«

Če govorimo o slovenskem dijaškem gibanju v naših dneh, si vedno pod tem predstavljamo nekaj slabotnega, nekaj nepopolnega, ki rabi temeljitega ozdravljenja, ki hočemo zanj tudi delati. Ali zdravnik naj prej dobro premisli način zdravljenja, preden se ga dejansko loti, sicer se utegne kesati. Isto je tudi z nami. Zdi se, da se zadovoljimo s tem ali onim ognjem dobre volje, ki ga vidimo zagoreti v enem ali drugem okrožju, mesto da enkrat res premislimo p o t, ki naj nas pripelje do zdravja. Naj poskusim v naslednjem podati nekaj misli o tej poti, ki jih je rodilo opazovanje današnjih razmer in skušnja v dijaških vrstah, ki naj tudi razblinijo predsodke proti novemu duhu, ki mora zaveti.

Z m i s e l i s k a n j a.

Velika katastrofa svetovne vojne je za nami. Neštetokrat je bila že omenjena kot vzrok tega ali onega preobrata in po pravici. Prevelik dogodek je bil, da bi ostal brez posledic. Tudi mimo dijaške mladine in še posebej naše se ni plazila brezslušno, marveč je njen grom pretresel tudi katoliško dijaštvo pri nas v temeljih. So li njeni sledovi v posledicah zli ali morda celo dobri? Če motrimo zgodovinske dogodke z višjega stališča, moramo reči, da so točno vpisani in prorokovani v božjih računih, pri katerih je končna vsota vedno pozitivna, dobro. Torej je tudi rezultat svetovne vojne pozitiven. Ko sem razmišljal o dobrotah, ki so nam jih prinesla ona leta 14—18, sem si dejal, da je razgibanje vseh d u h o v ona dobra stran in res je. Posebno to lahko rečemo za katoličane. Mogoče so le že predolgo živeli v vsakdanjosti, ki jo nekateri danes imenujejo tradicionalno, pa je takrat še niso. Zgodilo se je isto, kar se pripeti človeku, zatopljenemu v sanjarenje, kadar ga bolečina v glavi opozori, da se je zaletel v obcestni drog, da naj vendar bolj pazi na svojo pot, če hoče brez večjih nesreč priti tja, kamor se je namenil. Bili so že medli v svojih dejanjih in misli niso bile več sveže, zato pa je poskrbel Bog s splošno zmešnjavo in sicer ne preveč milo, da so se zavedli svojih ciljev in začeli iskati novih steza do njih, saj so bila stara utrta pota prekrizana po nebeških močeh. Opozorjeni smo bili, da mora biti katoličan v e d n o m l a d i n m o d e r e n, kar ne znači drugega

kot: času primeren. Potreben je bil sunek za katoliško dijaštvo, da se malo preobrne in si poišče najprimernejšega načina udejstvovanja svojih sil. In znak dobe, v kateri smo, je tedaj iskanje, iskanje tistih potov, ki najprej vodijo k cilju, odkrivanje vrednot, ki zadovolje današnjega človeka ali ožje: današnje dijaštvo. O tem ne more biti dvoma.

Značice iskanje pa ne smemo napačno umevati. Ne gre tu za zanikanje in obsodbo vsega obstoječega, pa naj je dobro ali ne, češ da moramo vse novo ustvariti. Posebno katoličani tega ne moremo misliti in tudi ne bi imelo zmisla. V svoji visoki religiji imamo že vse bogastvo in neizčrpne globine, ki jih je že odkrila zgodovina in iskali bomo v teh sebi primerne, ki najbrž ne bo končno nič novega, le bolj pozorno se bomo ozrli na eno ali drugo stran katolicizma, ki je bila že morda moderna, saj so tekom stoletij podobno v iskanju trpeli že tudi drugi in tudi našli svoj mir.

Prej sem omenil, da mora biti cilj iskanja napraviti vse naše dijaško življenje, o tem je govor, modern, primerno prilikam, v katerih smo. Izsledok iskanja bo tedaj resultanta, ki jo ustvarjajo vse časovne in krajevne ter še druge komponente. S tem je dano tudi poročstvo, da ne bo nikjer kršena narodova in dijakova individualnost, njegovo posebno življenje. Spoznati točno vse komponente, ki se tičejo katoliškega študenta in jih spraviti v sintezo za novo tvorbo, to je ves zmisel iskanja. Ni tedaj pravo nepremišljeno hlastanje za čim novim, hrepenenje za neznanim itd. Nikar tako! Tega že nehote pride dovolj po mladostni sili dijakove duše, ki je v tem precej slepa. Raje proučiti sebe in okolico, inozemsko dijaštvo in slovenskega duha, premisliti dobo in njeno zgodovino, tudi zgodovino in potem recimo: to je pravo. Na vprašanje, če mladina pravega že nekako instinktivno ne čuti — sluti, odgovorjam: mnogokrat, in veliko važnost je treba polagati na smer tega koraka. Seveda je nazadnje to le samo sluteno, ki naj bo pregledano z razumom, da se izognemo morebitnemu razočaranju in potratu sil.

Gotovo je, da bodo rezultati iskanja ustvarili nekaj drugega kot je sedaj, nekaj relativno novega. Ne bo pa nič nepričakovanega, pridobljenega skokoma, nič neutemeljenega v sestavnih delih, komponentah. Narava ne dela skokov; tudi mlada ne, ki lahko polaga račun za vsak na videz nov pojav. Zato tudi ni mogoča nova doba brez zveze s sedanjo. Skakanje pri iskanju bi škodovalo večini, katere duša ni tako prožna in zmožna skakanja, ki je seveda le navidezno, za druge vidno kot tako. Če hočemo, da se prenovljenja vesele vsi, moramo gledati, da vsi doživljajo vse stopnje do končnega pomirjenja iskanja, dovršenega prerojenja. Zakaj danes toliko ljudi ne razume umetnosti Kraljev? Ker je niso z njima doživljali v vseh vmesnih stopnjah, od one, ki je bila še njim dostopna, do današnje, pred katero so postavljeni kot pred dovršeno dejstvo, od katerega se vsled nerazumevanja obrnejo. Podobno se lahko zgodi pri dijaškem pokretu, če ne pazimo.

Že sem omenil, da se bo gibal uspeh iskanja stopnje ma. Gotovo si želimo čimprej zadnje stopnje prerojenja, ali vedeti moramo, da jo bomo gotovo dosegli, če se zavedamo važnosti tega iskanja. Prvi veliki preokret v naši duševnosti in predpogoj uspeha mora biti ravno ta zavest, da to pot moramo iti in se na njej truditi prav vsi, vsak po svoje.

Iskatelji.

Kdo naj išče? Zmotno bi bilo smatrati to samo za nalogo in delo nekaterih, morda bolj svežih ljudi. Omenil sem že, da morajo sodelovati vsi, če naj se vesele vsi polnega prenovljenja ob njegovi zarji. Iz zmisla iskanja, kot je označen spredaj, sledi, da bo to tudi vsakemu možno, saj vidi in sliši, saj misli. Kdor dela hitreje, naj se blagohotno ozira na bližnjika, ki se trudi za njim, pa ne more tako hitro.

Iskatelj bodi mladina, — tu govorimo samo o dijaški, pa velja tudi c drugi — mladina, ki hrepeni, gori, sluti... Če je vse veliko nastalo po mladini, kot misli grški modrijan, potem ji je treba dati svobodo in jo upoštevati, ker njena velikost je v ognju, slutnjah. Mladina sama pa nekako podzavestno ve, da je mladina, še ne samostojna, in zato nehote išče za dobrohotnim pogledom pri starejših. Če ji ga odpro, vsega odkritega in polnega razumevanja, tedaj se opogumi na svojem potu, ker se čuti bolj varno — saj je to nekaj čisto naravnega — obenem pa je hvaležna. Našla jih je, ki so njeni, ki ji hočejo dobro; ve, da jo pojmi v njenih težnjah, našla je soiskatelje. To je naloga vseh soiskateljev, ki so starejši, pa čilega duha in dobre volje, da z mladino iščejo. Kjer sama ne more, naj primejo, kjer gre predaleč, naj jo vodijo, kjer opeša, naj ji bodo v oporo in naj nadaljujejo. Vsi so mladi, ali kar je pri enih preveč ognja, ga je pri drugih premalo, saj ga je ugasnil čas po razumu, ali oboji naj se strnejo v eno, ki naj išče in najde. Tako naj se stope v iskanju mlajši in starejši. Blagor mladinskemu pokretu, čigar iskatelji najdejo pri starejših plemenite soiskatelje — uspeh mu pripade z gotovostjo. Tu ni čuti o ošabnosti in ponižnosti, ni čuti o ukazu in prošnji. Sloga vlada v skupnem iskanju, ki bo zadostno ugodilo z rezultati obojim, saj iščejo eno. To je tudi eden predpogojev dobremu iskanju pri nas, katerega moramo ostvariti. Drug drugemu se moramo približati v zaupanju in ljubezni in iskati. Kdor tega noče, naj bo odgovoren za neuspehe.

Smer.

Nikakor se ne maram tu spuščati v razglabljanje sestavnic, iskati; le omeniti hočem smernice iskanja, ki jih moramo danes upoštevati kot že dane, da ne bomo predolgo razmišljali, kje naj začnemo.

Beseda iskanje bi morda koga omalodušila, da bi si predstavljal vse še bolj slabo in negotovo kot je. Ni vzroka za kako bojazen, celo z veselim očesom lahko zremo v bodočnost, saj imamo že nekaj iskateljev, ki se zavedajo svoje naloge, in tudi do cilja nismo več tako daleč. Že sem poudaril, pa še enkrat: ne bo treba vsega iskati, ker je že danes

mного dobrega in pravega. Kdo bo nastopal zoper splošna načela potrebe kongregacije, potrebe dela za ljudstvo, samovzgojo, telesno vzgojo itd.! To vse ostane, le načinu bo treba poiskati nova pota.

Gotovo je nadalje, da nam mnogih stvari ne bo treba dolgo iskati, saj se nam nekatere že skoro vsiljujejo, pa smo danes še tako ozkosrčni ali kaj, da si jih ne upamo prisvojiti. Ali ni temeljna misel povojnega duha: **n a z a j k p r e p r o s t o s t i , e n o s t a v n o s t i ?** Na to hrepenenje bo zadel, kdor bo razmišljal o naših organizacijah in bo videl, da duh mladosti ne prenese omejevanja po nešteti paragrafi, da noče biti preveč organiziran. Zakaj je danes študentska duša vsa srečna, če pride iz mesta, prenasičenega z zamotano moderno znanostjo in njenimi poskusi: vse je preveč trdo in umetno in muči mladega duha, ki hoče biti prožen in naraven. Tu vidimo tudi vzrok hotenju v naravo, iz mestnih dvoran v gozdne hrame, kjer je vse preprosto, neprisiljeno. Važna smer iskanja in tudi za iskatelje, ki naj ne mislijo, da bo iskanju zadoščeno s kako zamotano in nejasno zamisljivo o rešitvi vprašanj, ki jih pri tem delu srečajo. Tu še posebno poslušaj svoje mlado srce, ki vedno kriči le za preprostostjo!

Poenostavljenja si želimo povsod, v umetnosti, znanosti, praktičnem in teoretičnem življenju, in pri religiji, ki jo moramo omeniti posebej. Če je res, da je mladinsko gibanje prav za prav religiozno gibanje, potem poiščimo najprej tu pravega prerojenja, ker drugo bo sicer nesmotreno zdravljenje pri vejah, korenina pa bo ostala bolna. Kaj pa mora biti bolj enostavno — da ostanemo pri temeljni misli — kot duša in njeno občevanje z Bogom? Tudi Kristus je zahteval o t r o š k e vdanosti nebeskemu Očetu in tega si želi tudi današnja mladina, sicer jo versko življenje odbija ali kaj, onega, kar bi ji moralo dati, ji gotovo ne da. Želi si mladina združevanja z Bogom, kjer je možno, le preveč skonstruirane pobožnosti in preveč oklenjene v neštete formule ji ne vsiljevati. Pobožnost bodi podobna občevanju ljubljene bitja z ljubljnim bitjem. V tej smeri iščimo! Ne mislim pa s tem mistike, ki je najbolj popoln način združevanja z Bogom na zemlji, marveč pobožnost nedolžnega otroka. V besedah kratkost in jedrnatost, srce pa naj hiteva k nebesom vsak čas v vzdihu, želji, prošnji... Če bo v tem pravcu prerojeno religiozno življenje, bo iskanje drugih primernih strani mladega udejstvovanja precej olajšano.

Važna sestavnica dijaškega življenja, ki je danes zelo pozabljen in potrebuje prenovitve, je ona, ki veže študentsko življenje s poznejšim. Saj ravno ta navdaja mladino z idealizmom in mu je gonilna sila pri delu. Danes motrimo dijaško življenje le preveč kot zaokroženo celoto, kot da je samo sebi namen. Dijak se pripravljaja na mesto v življenju, ki ga bo moral zavzemati kot cel človek, cel katoličan, cel strokovnjak. Dijaško življenje motreno s tega vidika bo šele zadosti smotreno in usmerjeno v pravo stran; s tega vidika bo mladina vedela zavzeti stališče z ozirom na šolo, bo pojmovala pomen samovzgoje in vaje nastopanja v javnem in zasebnem življenju. Tako se bo vedno bolj poglobljala v miselnost

narodnega delavca, ki mora biti vedno delaven in podjeten, česar tudi danes pogrešamo pri naši inteligenci, posebno ženski. Tu samo nekaj smernic, o katerih pa vedimo, da morajo biti življenje in ne matematične črte, ki niso življenje, marveč mrtva meja.

Mir.

Najbrž kmalu ne bo zopet takega svetovnega viharja kot smo ga doživeli in zato tudi ne takega preobrata v duhovih kot ga uprav doživljamo. Smemo tedaj upati na bolj mirno dobo, da le premostimo prepad med novimi zahtevami in starim duhom. Sicer je res, da iskanju ne bo nikdar čisto zadoščeno, saj čas ne čaka, niti ne miruje človeški duh; toda pozneje bomo lahko neslišno šli naprej, samo malo nam bo treba paziti. Da bi le kmalu zopet prišli do reda! Strnimo se in bodimo vsi iskatelji — soiskatelji, da doživimo kmalu novo dobo, ki nas bo umirila!

F. Č.:

»Od sto koncev se javlja v nas duša in hoče svojih pravic, a iz vseh sto koncev zveni en osnovni ton: iskanje lepote in vrednosti življenja, pravega življenja; in za vsem tihi podzavestno ali zavestno iskanje Njega, ki je vir in izhodišče vsega, skrbnik naš, od nas ljubljene in v bolesti iskani — Bog naš.«

I.

Namen naslednjih strani in besed je, nekaj povedati o tem, kar živi v nas mladih, o našem življenju, iskanju in hotenju; o tem, kar mislimo, da je potrebno in bistveno, in o tem, kar skušamo postaviti v življenje; da se z dosedanjimi razmerami ne strinjamo povsod in da jih moramo pogosto v jedru zanikati, je le posledica naše žive vere in trdojakega prepričanja, da smo na boljši poti kot naša dosedanja kultura. O vsem tem bomo še govorili.

Zavarovati se imamo najprej pred zmotami in nesporazumljenji. Podati sliko, splošnoveljavno označbo mladine pri nas in določiti vse njene cilje in odnose do današnje družbe, je nemogoče. In še najmanj je mogoče v par potezah orisati to, kar naj bi bila naša mladina, kakšne »nevarnosti« ji groze; tako početje, ki izhaja od izrazite tendence in vidi pred sabo samo praktične naloge in koristi za narod, je nedopustno. In še bolj usodno je, če se prenaša v naše razmere to, kar je zrastle drugje organsko, ter skuša uresničiti življenje, ki je za nas čisto drugačno in mora biti drugačno.

Kar se tiče prve točke, splošnoveljavne karakterizacije, imam povedati, da so naša razpravljanja neobvezna, izraz čutenja nekaterih, a prav zato jih hočem poriniti v dnevno luč in pretres, če kdo hoče, tudi v zavrnitev. Pri tem početju bi se morda vendar izkazalo, da živi v veliki večini nas vseh neka enakost, da pravzaprav vsi hočemo isto in živimo

iz istih virov, kljub vsem razlikam v značajih, temperamentu, svetovnemu nazoru; kljub vsej mnogoličnosti v stališču napram svetu in v ocenjevanju in stremljenju.

Kar tiče ureditev »mladine« v družbo, njenih družbenih odnosov in odnosov do sedanje kulture (ekonomije, tehnike, znanosti, politike, umetnosti, religije, vzgojstva, morale, javnega mnenja itd.) bomo še govorili. Tu naj navedemo samo toliko, da zahtevajo moderne kulturne vede, zgodovina in sociologija od nas previdnosti, in čeprav bi radi, da bi bile današnje družabne razmere drugačne in globlje in pristnejše, vendar moramo v marsičem kloniti pred istinitostjo in zakoni življenja in gospodarjenja. Brez fantastike in nepotrebne šundra uvidevamo, da je uvrstitev v družbo zelo zamotan proces; da je na »družbi« marsikaj občevaljavnega, mnogo na nji nujnega in nespremenljivega, čeprav bi videli, da ni prav; a mnogo na družbi in v kulturi je negativnega, nevrednega, kar bo treba odpraviti; in te pomanjkljivosti lahko tičejo samo »izrastke«, a gre pogosto tudi za bistvene in osrednje stvari, za jedro, za ustvaritev novih razmer, ki morajo priti iz dna in globokih virov resničnega življenja. In prav ob tej točki bomo navezali in prav tu mislimo, da to, v kar verujemo, mora biti.

O drugi točki, o stavljenju ciljev, o kritiki in o usmerjenju mladine, o njenih namenih, pomenih in koristih, o njenem odnošaju do erotike, umetnosti, religije, družine, prirode, govoriti in od zunaj in od zgoraj in iz tradicije in iz kazuistike odraslih odločati in določati, — to danes ne gre več. Treba poznati mladino, treba vedeti, kaj je njeno bistvo, treba vedeti, kaj je življenje in treba tudi znati, kaj je naša kultura in kje je mesto za mladino, kje se sedanja mladina hoče in more uvrstiti, kje se bo mladina splošno uvrščala in kje in kako more iz dosedaj doraščajoče mladine vzrasti nov svet in nova kultura, tudi nova kultura odraslih.

O tretji točki, glede neprenosljivosti tujih gibanj in teženj v naše razmere, pa ni kaj reči. Ne nemška gibanja, ne holandski piisti, ne angleški Boy Scouti, ne nordijske zveze, ne estlandska, litavska, ne ruska in ne poljska, ne avstrijska mladina nam ne more biti vzor; in prav tako ne moremo prevzeti francoske »La jeune république« ali Mouvement pacifique chrétien, ali Trait d'union. In za nas ni važno, če italijanska Fiamma verde ne obstoja več; veseli smo gibanja Iuventud Catalana ali Iuventud de obrero (delavska mladina), in prav tako Američanov, in Japoncev, in Tagoreja in Gandhija. A več kot zgledi in potrditev naših teženj ne morejo biti. V glavnem moramo iz svoje ga zrasti.

II.

O z a d j e, iz katerega je zrastle moderno mladinsko gibanje, je več kot znano. Valovanje je prišlo v mladino zato, ker dosedanja kultura ni dovolj vpoštevala mladega človeka in njegovih teženj; torej gre za reakcijo proti naši kulturi, civilizaciji, ki mladega človeka ne pušča do

življenja — a gre za reakcijo, izhajajočo iz preobilja pozitivnih sil in teženj, iz mladega človeka, ki ve in čuti, da mora živeti globlje in pristneje od dosedanjega rodu. A to teženje sega še globlje in vključuje širši krog. Ne gre samo za mladino, gre za ustvaritev nove, boljše, globlje kulture sploh, gre za obnovitev duhovnega življenja sploh, ki ga v naši materialistični dobi skoro ni več najti. In prav to se mi zdi odločilna točka vsega mladinskega iskanja in teženja. Mladinsko gibanje je samo izraz, mogoče najneposrednejši dokaz za to teženje po obnovi; mladinsko gibanje je tako rekoč del, kos tega stremljenja, a je obenem tudi lahko temelj, na katerem bo v celoti zrastle »nova kultura«, »novo duhovno življenje«. Tak je problem uvrstitve mladine v našo dobo in našo bodočnost.

Da to ni le fantastika, besedičenje, nemočno sanjarjenje, ampak potrebna, živo potrebna zadeva, in tudi možna in uresničena, moramo izkazati, ozir. pokazati. Kajti kaj lahko nam bi prišel očitok, da konstruiramo nasprotje med »starimi in mladimi«, ki da je vedno obstojalo, z malo razliko, da so danes razmere samo nekoliko težje. Stvar ni tako enostavna. Bolezen je hujša, in zato treba temeljitejše kure.

Kakšna je naša doba, naša kultura, da je pomanjkljiva, naturalistična, zunanja itd., o vsem tem se je že v preobilni in večinoma nezadostni meri govorilo. Tu ne bomo prinašali očitkov, in tudi o intelektualizmu, reakcionarstvu, zakotnem naprednjaštvu, zagrizenem strankarstvu, formalistični religioznosti ne bomo zgubljali besed. Samo od ene strani hočemo pogledati na naše življenje in je vzeti takorekoč od najbolj idealne strani, ki je sploh možna. In kaj vidimo pri tem? Nobene življenske sile ni nikjer; kjer je kaka odločitev potrebna, ni poguma, za nobeno stvar ni brezpogojnega pristajanja, povsod poizkus z zabrisanimi argumenti uiti trdim dejstvom in globoki življenski resnici in usodnim, močnim, jakim, elementarnim težnjam duše.

Tak človek je seveda zainteresiran na religiji; a gleda s pomilovanjem na pobožnost priprostega ljudstva; sam je najbrž ireligiozen; zavzema se seveda, če treba, za iracionalni značaj religioznega doživljanja; ima zmisel za kulturno moč katolicizma, predava o tem in govori vedno o tem, kako naj bi se hkrati izvršilo sto sprememb in korakov; na religioznih sistemih seveda najde kar vrsto nedostatkov in Rim bi po njegovem mnenju imel gotovo več vpliva, če bi napravil nekaj kompromisov z moderno. Seveda kaj je ta moderna, navadno ne ve; da je to morda najmočnejše duhovno gibanje od romantike sem, mu bolj težko gre v glavo.

Ta naš človek je nadalje patriotičen. Kakšen je bil tak rodoljub včasih, nam je Cankar osvetlil; danes je v bistvu isti; seveda ni nacionalist, kajti to je za kulturnega človeka pač nemogoče. Tudi tuje narode treba priznati, na drugi strani pa ne smemo podcenjevati svojega plemena.

Ta naš človek je socialen; bori se sicer proti socializmu, ki vse zenačuje, ve pa kljub temu, kake velike zasluge si je steklo delavsko gibanje. Je prijatelj vede, ve pa tudi čisto določeno za njene meje: religioznost in umetniško doživljanje in vstvarjanje so izven njenih meja in izven pojmljivosti. Tak človek se bori proti tradicionalnim običajem, ker so premalo življenju prikladni; pri tem se na tihem boji, da ga ne bi preveč spominjali na stare, prave forme. Sploh je za vse najnovejše težnje na vseh področjih; v njih se zrcalijo pač sile napredka; a misli tudi, da pri vsem ne smemo prezreti, kar je v starem dobrega. Skuša biti vsemu pravičen sodnik in vse obseči; a ne s tem, da bi s trdnega in močnega vidika spravil red v mnogoličnost in moč in krutost istinitosti, ampak s tem, da vse vogle in trdote zbrusi, potvori in preobrne, kar je bistvenega v duši, življenju, ljubezni, poklicu, prirodi, otroku, ženi; s tem, da razredči in naredi brezbarvno, kar je bilo nasičenega, telesno živega, čudotvorno lepega.

Tako smo približno izkazali, v kateri smeri gre doživljanje in teženje idealnega modernega človeka; seveda nismo povedali vsega. A toliko se zdi, da more tak tip biti odločilen samo v dobi, v kateri tradicionalne in duhovne sile vplivajo še samo iz navade, ne pa kot žive sile — in kjer še ni novih, močnih, velikih, ki bi stopile na njihovo mesto. Osnovni ton vsega tega kulturnega življenja in človeka je nepristnost.

III.

A kaj je z nami? Prepričani smo, da imamo nekaj bistvenega, vrednega, neposrednega, novih globin, vire pravega duhovnega življenja; da sovražimo kompromise, da zavračamo nesposobnost odločiti se za veliko in vsakdanje dejanje. Kompromise bo že življenje prineslo. Radikalizem in zato globoko življenje in narobe: globoko življenje in zato radikalizem, to je naša smer. A naš radikalizem ne more pod nikakim pogojem več biti radikalizem uma in bojevite nestrpnosti starega kova.

Naš radikalizem je našel organsko razcvetajoče se življenje in njegove boje in zapletljaj, in išče od tu ureditve življenja. V različnih variantah, podobah in simbolih smo že izpovedali in izpričali, da človeška duša, njene težnje in njena ugibanja, njene želje in njeni ukrepi, njeni ubodljaji in njena razpoloženja in utripanja in usihanja gredo vselej po nekih zakonih; jasno nam je, da vse doživljanje tiče vedno določene predmete, danosti; da ob tem svetu raste, se oblikuje itd. v neskončno in nedogledno množico zakonitosti. Spoznali smo, kako je v vsaki psihi več ali manj strani in usmerjenosti; teoretska, ekonomska, politična, socialna, umetniška, religiozna; kako ima vsak človek v sebi neko jedro, najcentralnejšo točko, okrog tega središča množico zavojev in plasti; da nekatere zadeve tičejo samo zunanost, druge da segajo globlje; in da do konca duši ni mogoče priti, da veljajo za te plasti različni zakoni; kar velja v eni, v drugi ne drži.

Duša čuti nadalje, kje je bolna, na svojem jedru bolna, ali samo daleč zunaj nekje; in da če je v jedru bolna, ji ni leka od zunanjih plasti. In čutimo še več, da so v človeku tri poglavja, trije različni temelji, iz katerih vzraščajo naša doživljanja in dejanja, naše reakcije in naše sprejemanje: plast zemlje, v kateri je človek telesno in duševno globoko zakoreninjen; to je pa vse ono, kar nam je podzavestno danega, podedovanega, po tradiciji prevzetega, od zunaj v nas zanešenega. Drugo poglavje tiče dejanja, hotenje ciljev, izpolnjevanje dolžnosti, močno stremljenje. V tehkih slučajih od zunaj dobimo merilo in smer sebi in svojemu razvoju, prejmemo nalogo, ki jo imamo izvršiti. To je etika dolžnosti in dejanja. In tretji krog je še, krog prostih osebnosti, krog ljubezni in samovrednosti duše. Tu gre za oblikovanje duše, ne gre za odvisnost od poklica in dela in nujnosti življenja, gre za notranjo rast našega bistva v prostih urah in molčeči tišini; za radost in srečo in moč duše in njeno ustaljeno občevanje z Bogom.

Če sem začetkoma dejal, da ni mogoče naših teženj splošnoveljavno izraziti, lahko sedaj deloma anuliram to trditev. Kajti kljub vsej različnosti živi v nas vse teženje in hrepenenje za novim, pristnim, močnim, solničnim življenjem. Od sto koncev se javlja v nas duša in hoče svojih pravic, a iz vseh sto koncev zveni en osnovni ton, iskanje lepote in vrednosti življenja, pravega življenja; in za vsem tiči podzavestno ali zavestno iskanje njega, ki je vir in izhodišče vsega, skrbnik naš, od nas ljubljen in v bolesti iskan — Bog naš.

To je prva stran, od katere smo se tipajoč približali temu, kar je v nas bogastva. Zlasti ena vrednota je pri tem, ki je mlademu človeku nadvse vredna, lepo telo, mladost in njena čutna jakost, lepota in omamljivost telesne rasti in moči. In to je tudi točka, kjer je sodobna mladina prijela v resnico, in zopet spravila do zavesti, kar je bilo že pogosto pozabljeno in potisnjeno v ozadje. Tu je izvršila svoj »del« na naši kulturi. — A tudi sicer, kar se tiče duhovnega življenja, so se razdalje naših potov spremenile. V umetnosti, religiji, prijateljstvu, erotiki, občestvenosti, prirodi, smo trčili na velike vrednote, ob katerih hočemo obogatjenja, moči za svojo rast, h katerim se vedno in vedno vračamo, za katerimi gre vse naše hrepenenje. Ob teh virih hočemo pristno, resnično, globoko živeti.

IV.

A gremo še korak dalje in globlje. In pridemo s tem k drugi točki pozitivne označbe naših potov. Življenje ni samo globina, hrepenenje in iskanje, življenje je tudi trdota, krutost, kajti res je, v Bogu, ki ga naše gibanje išče, je globina, tišina, enota; a v njem je tudi neskončna sila. Mi, ki brezpogojno stremimo za popolnostjo, hočemo biti globoki in zaokroženi nalik božanstvu, a hočemo biti tudi močni in neizčrpni nalik Bogu v stvarstvu, kjer je vsaka stvar dokaz njegove skrbi in sile. Kajti dejanja je treba. Morda ne govorimo mnogo o Bogu v urah dejanja; a je v nas; v napetih in razgibanih udih je dokaz njegove prisotnosti.

In dejanje je žrtev. V dejanju, v odločitvi, v odpovedi, v končnem ustvarjanju in oblikovanju sveta, umetnin, drugih ljudi se oddaljujemo od globine in njenih svetih zakonov; življenje nas pošlje v svet, da se uničimo. Aktiven biti se pravi vedno, življenju na ljubo biti pripravljen na smrt. To se zdi najgloblja skrivnost, da moramo zvršiti dvojen zakon, zakon globine in življenja, in zakon smrti in oblike — forme; iz življenja zraščamo in brez življenja tonemo v globino. Delati in snovati se pravi boriti se, najprej sami s seboj, s svojimi slabostmi, nato z orožjem pravice z vsemi, ki se protivijo našemu stremljenju, nato s svetom okrog nas. V kar verujemo, to mora biti; a naša odločitev za dejanje mora biti, če treba, odpoved življenju, če treba prosta žrtev največjih vrednot.

Klic po aktivnosti in dejavnosti zveni že od zdavnaj v naših ušesih; a vsakdo zahteva dejavnost od drugega, kazaje jo bahavo, namenoma, neresnično in neprepričevalno. Brez praktične vrednosti in moči se je mladina ozirala v preteklost, srednji vek, ali sanjala o romantiki in bila prepričana, da je na zemlji zima in da nimamo več pravice upati v bodočnost. Zato je upravičen očitek, da iz takega obnovenja ne bo nič; in tudi življenje in preskušnja je pokazala, da ne zadostuje godrnjanje in nejevolja nad našo dobo in njenim delom. Zato je treba vedeti, da tudi poglobljanje življenja ni samo sebi namen; ampak da se vračamo vedno znova k virom življenja zato, da črpamo vedno znova sil za vsakdanjost. Kdor išče samo ugodja in globine in ne gre v življenje, da razda svoje najboljše, ne spada k onim, ki bodo oblikovali in stvorili bodočnost.

Zahteva, pred katero nas stavlja naša doba in bodočnost, je, da mehanizirano delo opravimo z resnostjo in disciplino in vendar ohranimo dobrotno prostost duše in življenja; kajti sicer bo razpadlo naše kulturno območje, notranje in zunanje. Kruto, trezno, brez okraskov, nezavarovano, brez slave mora biti naše življenje; če nočemo obupati, moramo pustiti iluzijo o velikem poedincu, odlikovanem in slavljenem posamezniku; okleniti se moramo velikega vpogleda v življenje: da je često šele v ureditvi v celoto, v žrtvi in trdi odpovedi pot do močne sreče in trdnega veselja. In ta zakon ne velja samo za delo v uradu, tovarni, poklicu in skrbi za materialno eksistenco, velja za vsako veliko delo; parasit se na očeh spozna in v majhni gesti že; pravico do novega življenja pa ima vsakdo, kdor je svoje življenje potrdil z dejanjem, vzrastlim iz odpovedi. Tega bomo sprejeli v svoj krog, njemu bomo pomagali in ga vodili do polnosti in svetlobe. In kar bomo storili drugemu, bo on storil nam; saj nam bo plačal našo trdo službo življenju. In tako se bo zgodilo, da se bodo tudi razdalje naših potov spremenile od razdalj dosedanosti; marsikje, kjer so bile doslej dolge, bodo postale krajše; a tudi obratno, kjer je doslej pot enostavna in kratka, bo postala daljša. Da bi iz vsega tega zrastle nekaj vrednega, Bog dal!

Aleš Stanovnik:

»Katolik je prvi in bolj kot vsakdo drugi od Boga samega poklican, da dela za mirno bratsko sožitje od vsakega jarma osvobojenih samoodločujočih narodov pod božjo postavo.«

Sodobno mladinsko gibanje, močno razvito po vsem svetu, zlasti med akademično mladino v Nemčiji, in tudi pri nas, kjer se prikazuje zlasti po skupini okoli Križa na gori, ima za svoj cilj predvsem popolno religiozno obnovo. Vsak pokret pa vpliva nele v tisti določeni panogi življenja, v kateri se najbolj razvija in kamor je naravnost usmerjen, nego daleč naokoli na celotno človeško življenje in delovanje in zlasti tudi na javno življenje. Človek, ki se morda ne peča toliko in tako temeljito z religioznimi problemi in morda tudi ne razglablja vseh posledic tega gibanja, pa vendarle občuti, da bo pokret, ki je predvsem religiozen, močno vplival tudi na naše socialno in politično življenje. Saj je vedno bilo tako, da se je vsaka velika svetovna izprememba pričela v človeški najtišji notranjosti, v prerojenju človeške duše. Odtod je kot nujen postulat prešla obnova v celokupno javno življenje, v kulturo in politiko, v družabno in še celo v gospodarsko življenje. Ob političnem razmišljanju človek po nujnosti posledic religiozne obnove na politiko naravnost strastno zahrepeni! Kamorkoli namreč pogledamo dandanašnje politiko po svetu, povsod se nam kaže, kako malo je prave katoliške politike.

Vse človeštvo obsegajoča ljubezen je bila odličen Kristusov nauk in zapoved. Najpopolnejši in najdoslednejši univerzalizem nam mora biti vzor v vsem našem udejstvovanju. Da smo vsi eno, to načelo bi moralo biti pri nas vedno sveže in vedno na prvem mestu. Mi pa se na žalost tega nismo držali, nego zašli prav pogosto in za dolgo v čisto pagansko liberalno miselnost glede medsebojnih odnosov zemljanov. Tako se je zgodilo, da smo dali katoličani svoje ideale in svoja načela praktično v kot in se oprijeli liberalnih načel in zlasti metod. Svoje smo pozabljali in naša od nas in od vsega človeštva zanemarjena načela so v slični obliki čestokrat prevzeli naši nasprotniki ter jih kot originalna iznesli kot essentialne svojega programa, kot prve in najvažnejše svoje zahteve. Kaka ironija, da so katoličani pri realiziranju teh naukov imeli podrejeno vlogo in da so inčiativo za izvedbo in udejstvovanje nekaterih katoliških načel prevzeli nasprotniki katoličanstva! Posebno je zaznamovati poizkuse marksističnih socialistov, ki so skušali in še skušajo uveljaviti človečansko načelo, to je načelo enakosti in bratstva vseh ljudi sveta. Res je, da je večjidel ostalo kljub vsem prizadevanjem socialistov le pri poizkusu, in da so tako socialisti, kakor tudi druge politične stranke v boju opešale in odjenjale, zato ker izvedba teh velikih načel zahteva tudi globoko-krščanskih etičnih kvalitet, — a pravitako res je, da katoličani v svojem udejstvovanju v javnem življenju ne zastopajo dovolj odločno in dosledno tistih človečanskih političnih načel, za katere je dal smernice že naš ustanovitelj.

Ako danes po svetovni vojni vstajajo narodi in v znamenju probujajoče se zavesti samoodločbe hočejo politično samostojnost, tedaj je dolžnost vseh katoličanov, da jih v tem stremljenju in boju podpiramo, vsaj moralno. Kjerkoli pa so ovira osvoboditvi in enakopravnosti tudi katoličani, tam moramo mi to odločno obsojati. Je namreč samo ena morala, za vse enaka, napram vsem nepopustljiva. Kjerkoli se komu na svetu godi kakšna krivica, kjerkoli se tepta svoboda človekova, kjerkoli se ljudje izkoriščajo in zasuznjujejo, kjerkoli se pod krinko civilizacije kar narodi proglašajo za manjvredne in po tem načelu zatirajo — bi se morali mi katoličani vzdigniti za pravico, ne pa da to nalogo prepuščamo našim verskim nasprotnikom, ki se potem ponašajo po svetu kot zastopniki in branivci zatiranih, kot oznanjevalci humanitete, bratstva in mirovne zveze vseh narodov.

In to velja tudi za notranjo politiko. Kakor nam morajo biti svete naravne pravice izven države živečih narodov, pravitko moramo spoštovati pravice drugih tudi v mejah države, v kateri živimo. Katoličani ne smejo poznati principa, da je lastna narodnost nad vse, drugi pa manjvredni, kajti to je brezmorale princip. Katoličani ne smemo poznati povračevalne politike napram drugim. Katoličan vidi resnično narodni princip v tem, da živi z vsemi narodi v soglasju kot s popolnoma enakovrednimi in enakopravnimi brati v eni sami človeški družini. Z eno besedo, katolik mora biti smrtni sovražnik egoističnega šovinizma in imperIALIZMA, katolik je prvi in bolj kot vsakdo drugi od Boga samega poklican, da dela za mirno bratsko sožitje od vsega jarma osvobojenih samoodločujočih narodov pod božjo postavo. Srednjeveški papeži so že davno oznanjali ta ideal, katoličani osemnajstega in devetnajstega stoletja pa smo ga pod vplivom liberalizma preveč zapostavili v svojem praktičnem javnem udejstvovanju. Nazaj k pravemu, velikemu, ves svet obsegajočemu katoličanstvu!, tako kličejo mi mladi!

Največji sovražnik resnične katoliške politike je strah, ozir na liberalne nasprotnike, kaj bodo ti rekli, posebno če gre za takozvane »nacionalne« zahteve. Liberalna nacionalna politika je dvolična, neetična. Poglejmo n. pr. jugoslovanski nacionalizem na eni in nemški ali laški fašizem na drugi strani. Drug drugemu očitata nemoralnost, teptanje človečanskih pravic napram drugim narodom, delata pa v praksi oba doma eno in isto, da namreč, sklicujoč se na »pravico« v državi gospodujočega naroda, druge zapostavljata. In tako je danes po celem svetu. Amerikanec se ponaša s tem, da je s svojo borbo za neodvisnost dal vzvišen zgled celemu svetu, sam pa podjarmlja gospodarsko in tudi politično »manjvredne« rase brez vsakih očitkov vesti, je pa seveda v imenu krščanstva ogorčen, če Japonec poskuša isto! Katoličani take dvolične politike ne smemo poznati in obsojati krivico, naj se prizadeva komurkoli, nam ali drugim. Mi se ne smemo dati osramotiti od brezverskega komunista ali pa od Indca Ghandija, ampak, kakor nas je učil že Mahnič, brez ozira na oportuniteto zastopati tudi dejansko vselej in

povsod temeljna načela krščanske etike tudi, oziroma zlasti in prav posebno v politiki naznotraj in nazunaj. Katoličani po vsem svetu moramo posvetiti svojo politiko, in to bo imelo velik vpliv tudi na nasprotnike. Tako bo politika postala za prihodnje rodove splošno sveta stvar, ne pa igra, v kateri dobivajo lokavejši in brezobzirnejši, kakor je to po večini v današnji moralno propadajoči Evropi.

To težko stanje vsi čutimo, posebno čuti to ona mladina, v kateri vre in kipi idealizem. Pretvoriti sodobnega materialista in oportunisto v novega človeka, ki bo v svojem življenju črpal sile za delo iz svoje resnične katoliške zavesti, to je namen mladega pokreta. Velik je ta cilj. On pomeni popolen preobrat tudi v javnem življenju. Njegova zmaga bo preokrenila tudi ves današnji sistem javnega udejstvovanja. Zato mora vsak idealni človek pozdravljati to mladostno in pristno katoliško hotenje in pomagati, da se razvije v mogočno gibanje.

Tomaž Furlan:

»Z energičnim prelomom s preživelim formalizmom, z vsemi napačnimi obziri in polovičarstvom, skušajmo svoj katoliški program nanovo razumeti v vsej njegovi resnici in ljubezni.«

Katoliško dijaštvo je prijadralo v stadij samoopazovanja in pisanja svoje zgodovine, kar pomeni usihanje življenja. Za propadajoče kulture se zidajo muzeji, za stare narode se piše zgodovina, da se sinovi naslanjajo nad preteklim življenjem očetov, ko ga v sebi več ne čutijo. Zdi se mi, da je prav tako z nami, ki smo bili rojeni v katoliških vrstah. Zgodovino si pišemo, obenem pa skušamo dobiti čudotvorno zdravilo, ki bi pomagalo staremu bolniku na noge. V stare mehove bi radi nalili novega vina, pri čemer se pa najraje zgodi, da se še dobro vino pokvari. Tako se godi nam, ki smo se uležali v starih mehovih. To je moje razumevanje našega problema.

Če hočemo v resnici najti kako čudotvorno zdravilo, je treba najprej sigurne diagnoze. Naj jo v kratkih potezah postavim. Danica je lani praznovala tridesetletnico. Ustanovil jo je katoliški pokret pod Mahničem in duh tega pokreta ji je dajal dovolj življenja. Tedanji dijaki so bili pionirji katoliškega pokreta, ki si je stavil za nalogo, voditi življenje po katoliških normah v nasprotju z normami liberalizma. Vsi so bili v pričakovanju lepega dne, ki zasiže slovenskemu narodu, ker so sami doživljali veličastno jutro. Iz tega pričakovanja oziroma aktivnega pripravljanja lepega dneva so se rodila imena Danica, Zarja, himna, Zora. Ti dijaki so imeli popolnoma jasen cilj pred seboj, saj, če ga niso sami dobro videli, sta jim ga čisto jasno očrtala in od vseh strani osvetlila Mahnič in Krek. Prav nikoli se ni bilo tem fantom vprašati posebič še za namen svojih organizacij, kakor se vprašujemo sedaj mi; saj so stali sredi bojev za svoj katoliški ideal, za uresničenje svojega programa. Rama ob rami so stali z drugimi katoliškimi organizacijami, dokler ni bil trud

poplačan s popolno zmago na vseh poljih. Liberalizem je bil pritisnjen na tla na prosvetnem, političnem in tudi na gospodarskem polju. Vse to se je zgodilo malo let pred vojno, a že ta leta kažejo upadanje. Že se je urival mesto intenzivnega dela slavnostni pomp in ceremonijel, podarjala so se častna članstva in uganjala velika reč s poslovníkom in vso tisto šaro, ki je običajna, pa nepotrebna za bratovsko družbo idejnih borcev, in ki smo jo tudi mi podedovali in se sedaj vlačí od odbora do odbora. Arhivi se večajo tako zelo, da bo kmalu vse arhiv. Tistega življenja, ki je vse to ustvarilo, ki je za to za nas nadležno navlako utripalo, ni več. Ostala je samo lupina brez telesa. Suho drevo, pod katerim rastejo nova drevesca in čakajo, da se staro docela posuši, da samo zadobi zraka in luči, da se samo razraste in da se ravno tako posuši, kadar mu življenja zmanjka. S tem hočem reči, da si bomo morali sami ustvariti novo posodo za novo vino. Ne morem si predstavljati dijaške organizacije, ki bi imela izključno namen ohraniti to, kar so ustvarile prejšnje generacije. Če obstoja, jo je kmalu konec. Dijaška organizacija mora biti borbena na vse strani, mora biti iskajoča in ne sme trpeti postav in zakonov, ki jih je formuliralo prejšnje, sedaj že usihajoče življenje. Če je tako, potem lahko govorimo o mladini kot glasilki novih form življenja, če pa mladina sama sebe vara po pompu in manifestacijah, kar je prečestokrat prisiljen izraz za nekaj, česar ni, če torej mladina iz vsega svojega srca ni resnična — in taki smo mi že dolgo časa — če se da mladina vezati le na postavo, da ni svobodna v svojem iskanju, potem ni to več mladina, ampak le častna straža preteklosti. Taka postane mladina, če ni resnična, in če ne išče kolesnikov, ki jih življenje vedno na novo utira; če si zavoljo postave ne upa, izreči svoje besede.

Kako smo pa mi preživljali svojo mladost? Vrženi smo bili v silne tokove, ki jih je življenju odprla vojna in v katerih še danes plovemo. Zdi se mi, da nismo razumeli velikega časa, ker se prav nič nismo zanj zmenili, pustili smo se od tokov nositi na desno in na levo, v katero smer pa moremo krmariti, nismo nikdar določili. To smo menda smatrali kot za na veke določeno. Veliki čas je v nas prav malo odmeval. Imeli smo svoje katoličanstvo, ki smo ga kazali, manifestacijam naše misli smo verno prisostvovali s svojim hosana, ker več kot hosana nismo znali. Kaj pa naš katoliški program v resnici zahteva v tem času, nismo znali povedati. V mnogem oziru le na videz krščanska Evropa se je smrtno pregrešila, ko je na vseh frontah veličala bojno orožje, češ da gre za »sveto stvar«, ko je šlo le za osvajalski pohlep male gruče mogočnikov. S tem grehom obremenjena je prišla iz vojne; ko pa je bilo klanja konec, se nismo hoteli resno skesati in poboljšati.

Univerzalnost katoličanstva se je pozabila, in zato nismo mogli najti ir še zdaj le s težavo najdemo tisto nadnarodno in naddržavno za kraljestvo božje se boreče katoličanstvo niti v par evropskih državah. Povsod druga stremjenja in udejstvovanja, nikjer pa pravega nadnarodnega v krščanski ljubezni vzajemnega delovanja, kar edino bi moglo Evropi

prinesti zopet pomirjenje. Velik del kristjanov se je že pred vojno udingjal državnemu nacionalizmu in mu je zaslužjen po vsem svojem bistvu še danes, namesto da bi skušal zopet najti svojo nalogo v nadnarodnem in naddržavnem vzajemnem delovanju, po katerem bi se morale ravnati države, ki bi na ta način bile povzdignjene na višjo stopnjo, obenem bi pa v tem med- in nadnarodnem vzajemnem delovanju zopet vzrastla velika evropska vsedržava, ki je že bila vsaj preformirana v »sveti rimski državi«. Na tej pravi katoliški podlagi tudi lahko pričakujemo zedinjenja z vzhodom, sploh zedinjenja vseh krščanskih konfesij. Mi smo imeli to univerzalno idejo v svojem programu, pa ravno vsled teh razmer ga nismo mogli dobro razumeti, še manj pa smo ga praktično udeleževali; zato smo pa prirejali manifestacije, ki naj bi zakrile našo brezglavost. Gotovo mora ob tako bednem idejnem stanju propadati življenje in življenska ekspanzivnost. Malo je manjkalo, da nismo postali pravi praktični liberalci, kakor so to katoliki po mnogih deželah, kjer predstavljajo mnogokrat najbolj nacionalistični del. V tej zmedi pa naj mi najdemo pravo smer. Iz svojega katolicizma nismo mogli iztisniti pravega utripa življenja, zato smo pa vodili občne zборе, kjer so odbori sprejemali nalogo predstavljati društvo do prihodnjega občnega zbora in zato smo sestavljali konvencionalne resolucije, tudi o verskem življenju, kar pa mnogokrat ni privrelo iz dna duše in se je sklepalo, ker se je pač moralo. Gotovo se take resolucije brez debate sprejmejo in tudi pozabijo. Zato smo tudi vse pozabljali, kar smo sklenili, saj večkrat nismo sklenili resnično, ampak kar tako, da ne bi mogel kdo reči, da nismo dovolj katoliški in delavni. Vsaka laž, vsaka beseda, ki ni povedana iz resnice, pa se v življenju maščuje. To maščevanje tepe tudi nas, ki se moramo gibati med življenjem in smrtjo, ki smo se že začeli vpraševati za namen svojih društev, ali imajo sploh smisel obstoja ali ga nimajo. To povpraševanje za namenom organizacije jasno priča, da je idejna suša prišla do vrhunca, da se tiste ideje, ki so ustanovile naše organizacije, pač poudarjajo, niso pa več žive, da je duševna dinamika prešla v brezdušno mehaniko.

S tem upam, da sem malo označil vzrok hiranja življenja med dijaki; saj to ni samo vzrok pri nas, to je vzrok povsod. Če sedaj na kratko povzamem svojo diagnozo, bi se glasila sledeče: Mi smo epigoni predvojnega katoliškega pokreta. Po njem smo podedovali organizacije, duha pa, ki je te organizacije ustvaril, nismo podedovali, ker nas loči od prejšnje generacije preživljena svetovna vojna s svojo materijelno in duhovno revolucijo. Vsi čutimo to pomanjkanje duha, ki je nerazumevanje nalog katolicizma med povojnim človeštvom. Čakamo vstajenja živega krščanstva, ki bo zopet dalo moči za prerojenje posameznikov in narodov iz materijalizma v duhovno življenje.

Sedaj je namen naših dijaških društev že precej razviden. Z energičnim prelomom z vsakim preživelim formalizmom, z vsemi napačnimi obziri in polovičarstvom, skušajmo naš katoliški program na novo razumeti v vsej njegovi resnici, ljubezni, in s tem programom najprej prekvasiti

sebe tako zelo, da bomo v resnici postali vsi njegovi apostoli radi nježa, nato pa v zvezi z enakomiselnimi drugih narodov pripravljajmo pot novi družbi, nad katero bo bdelo krščanstvo in skrbelo za njeno enotnost. Ideal kraljestva božjega na zemlji zopet oživimo in določimo temu kraljestvu obliko, ki jo naj zavzame, kadar prestane po desetletjih ta silna fluktuacija v življenju zapada. V tej smeri so začela — bodi Vsevišnjemu hvala — živeti akademska društva. Za to smer se mora odločiti vsa naša mladina, ker le na ta način bomo dobili novo v resnici katoliško občestvo, in s tem duhovnim občestvom tudi primerne forme, da nam ne bo treba hoditi po svete in programe drugam, ampak bo zrastle vse iz nas, pa da bomo mogli od svojega obilja dati tudi drugim!

Edvard Kocbek:

»Mladina hoče zopet v družine, med sestre in brate. V tem njenem presilnem hrepenenju ji je dom pristan, kjer se trdno vsidra. Mi hočemo novo mladostnost, mi hočemo popolnoma naravno, resnično in veselo fantovstvo, mi hočemo preprosto, sveže in iskreno deklišstvo.«

Ko se je o božiču 1924 v mariborskem katoliškem dijaštvu iz iskre zanetil plamen in so se pestri plamenčki zlili v jedrovit ogenj, je njihova nenavadna luč čudovito osvetlila naše duše. Razklenilo se je mlado cvetje in prisljahnilo. Rekli smo: literaren list, ki naj se imenuje »Stražni ognji«. Kajti čaše so bile zvrhane penečega vina. Toda prav narahlo se je porodila v nas zmagoslavna, opojna zavest, da smo več; na dnu čaše je zalesketala lepa misel. Vsa naša je, in mogoče celo povzročiteljica lista. Bili smo ogoljufani za toliko drugih; zato jo čuvamo kot zaklad in dediščino prečutih noči in varljivih dni.

Ni to krvava revolucionarna misel. Mi ne nastopamo v vlogi reformatorjev. Mi vemo samo to: kar vzkipi z elementarno silo iz neslutnih globočin, ni s krvjo reformirana sedanost, marveč popolnoma nov Dan. Naša gesta je še rahla, toda velja vsem mladcem, ki so božji in so dobre volje. Naše misli so veličastne, naši načrti preračunani in enostavni.

* * *

Dosedanje številke so polne utrinkov iz naše božje pomladi. Poslanstvo svežega gibanja je zapljuskalo v dijaškem življenju: poslanstvo mladinskega gibanja. Stare, okostenele oblike raznih organizacij se rušijo. Razpadajo okovi, ki so ovirali naraven razvoj katoliškega in mladega človeka in ki so ga usmerili v tesno nenaravno smer. Saj vemo, kako je bilo in je: človek je otopel, postal že v mladosti star, stisnjen v formule in kompliciran. Duševno oko se mu je skalilo in otemnelo. Generacije so se vedno enako izživljale. Tuintam je še zažarel skozi noč omamen blisk, da je zavladata potem še hujša tema. In tedaj je iz globin novorojene mladine prirajalo novo upanje. Iz tesnih in bolnih ulic je zahrepenelo na široka, prostrana polja in se v naravni svežosti razbohotilo v

ново občestvo, ki je polno pristnosti, veselja in bratstva. Tista čudovita skrivnostnost človeških življenj je vnovič zasijala. Vsa mladina je zadobila pečat bogoiskateljstva. Posebno globoko je zajela katoliška mladina, vsa hrepeneča v živi veri, in si ustvarila izklesan cilj bodočnosti.

Tako se je zgodilo povsod drugod, tako se bo zgodilo tudi pri nas. Stražni ognji so v omamni slutnji zaplapolali v prihajajoče Jutro. V radostnem hrepenenju po dejanjih, po skorajšnjih dejanjih je v Stražarjih zapela pesem, himna optimizma, pozdrav vesoljnemu človeštvu. V nezaznavni skupnosti so pri vseh narodih delaželni mladci zaželeli isto ter osnovali mogočno duševno kraljestvo mladinskega gibanja. Tam za deveto goro čaka Matjaževa vojska, Stražarji so budna prednja straža njena.

Tista lepa misel se razvija v nas tiho in nezaznavno. Fantje se njene rasti mogoče niti sami ne zavedajo. Zato pa govore Stražni ognji in označujejo novo občestvo: iz vseh besedi in melodij lista lije izredna toplota romantike, ki je katoliška, živa in okrepčujoča; kajti za sanjavo, fantastično in međlo duševnost med Stražarji ni mesta. Romantika je bogastvo: oplodila bo našo miselnost. Mi nosimo v sebi naloge bodočih dni, da izsledimo vse čiste studence romantike, vse resne romantične težnje, v kolikor ne vlečejo človeka v vrtinec divjanja večnega Ahasverja, da jih uredimo in usmerimo v oplojujoče delo. Romantika je specificum krščanstva, saj so ravno vrhovi krščanske kulture prepojeni z romantiko. Prešinila je tudi notranjost nove mladine: veselo priznava radosti in bridkosti sveta, čuti pretajno vez z Lučjo, pogloblja se v božjo skrivnost in je tesno navezana na dom. Mladina hoče zopet v družine, med sestre in brate. V tem presilnem hrepenenju njenem ji je dom pristan, kjer se trdno vsidra. Zato ljubi narod, ga skuša doumeti do najtanjše žilice in mu hoče ohraniti vse narodne običaje. Zato prisluhne tudi svetovnemu taktu in vesoljni melodiji.

Vsi sodobni znaki človeške kulture: ekspresionizem, zanimanje za romantiko, nagnjenje k skrivnostnosti in zajemanje iz dušnih vrelcev so dali tudi mladini znamenje poduhovljenja. Mladina je vzljubila mistiko. V njej čuti in vidi to, kar je njenim telesnim očem zastrto. Mistika je roža, ki jo požene le bogato stoletje. Milost božja in očarujoča slika kraljevega asiškega berača sta v njej. Zato je ves poduhovljeni svet moral vzljubiti tudi liturgijo. Tista sočna resničnost se vzbudi človeku v liturgičnih urah. Človeka treba povesti na ravno in močno mesto v liturgičnem pestrem in svežem polju: na eni strani Bog, na drugi zijajoč prepad. In ni sile, ki bi človeka premaknila iz strastnega teženja po večnem Domu. Sedaj pa visimo baš nad prepadom, le božji Magnet nas še s hrepenečo vezjo priklepa nase: odtod tista strašna in tragična disharmonija v nas, ki je liturgični človek ne pozna.

* * *

To so tiste daljne komponente, ki bodo koncentrirale tudi naše duševne moči. Iz teh napetih klic se bo rodilo življenje, ki bo v sladkem veselju planilo v novo dobo in v svoji razkošnosti preplavilo vsa srca.

Nova mladina vstaja, novo kulturno občestvo mladih osebnosti. Vsako osebnost pa tvori naravni, preprosti, bistveni, veseli, vseh tesnih vezi osvobojeni in v harmonično celoto nezaznavno rastoči slovenski, katoliški mladec.

Temu dnevu v čast in hrepenenje gore Stražni ognji. Mi hočemo novo mladostnost, mi hočemo popolnoma naravno, resnično in veselo fantovstvo, mi hočemo preprosto, sveže in iskreno deklinstvo. Fantovstvo, prepojeno z vročo in pošteno slovensko krvjo, vse dišeče po verni domači grudi, vse zdravo in polno dejanj. Sveto deklinstvo, ki bo porajalo narodu svečenice, deklinstvo močno in veliko. Ta vroči ogenj bo neusmiljeno izžgal vso sanjavoost in solzavo sentimentalnost. Nova mladina je otrok narave: verni odtis skrivnostne zime, drhteče pomladi, pojočega poletja in trudne jeseni. Mi hočemo solnčno mladino, ki bo v svojem zdravju ustvarjala.

Pravijo, da smo pokret. Mogoče. Saj taka silna moč ne more ostati v naših kamricah, ampak mora v življenje, ker je rojena zanj. Plamen bo v sveti uri obiskal mlade moči, da se bodo vroče razžgale. Takrat bodo zagoreli slovenski stražni ognji, Jake roke bodo polomile črvice plotove raznih kompliciranih organizacij in prsa bodo svobodno zadihala pod svetlim romantičnim nebom v sveti liturgični uri, da se v sveži naravi in v bratski preprostosti nasrkajo veselega, resničnega življenja. In ob ognjih bedече viteške straže bodo snovale bojne načrte, poglobljale svojo duševnost ter polagale temelj novi kulturi.

Prečuli smo že težke, a lepe noči. Viharji so šli nad našimi šotori in ognji, a so le razpihali tlečo žerjavico, da je znova buknil ogenj. Še bodo šli. Toda mi zaupamo v svojo čisto, mlado moč v sebi, ki je od Boga. Kajti Stražni ognji so iskre božanske Ljubezni, vsejane v mlade moči, da jih objema in družijo. Svete ognje netijo naša telesa, da so kresovi, pojoča in zaželjena. Kot Mojzesi smo, s hripavim glasom rastejo naše desnice v Belo deželo. Neskončna radost je v nas, ker vemo: izvoljeni žrtveniki so naša telesa in naše duše so od Boga samega s poljubom zaznamenovane žrtvene dari. Naša mladost je ne bo videla te Bele dežele, kajti ta sveta ura ni pripravljena nam. Tudi Mojzes ni videl Obljubljene dežele.

»Pelikani bomo, z raztrganimi prsmi, v hrano neizmernim,
in sončne mostove bomo prožili čez lajajoče prepade,
mi bratje,
mi znanilci Luči,
mi trobente na kerubovih ustnih,
mi kragulji Duha, z mehko perotjo in ostrimi očmi,
mi plamteče baklje, nagnjene v Dan...«

(Uvodna pesem k Stražnim ognjem, št. 1.)

»To je tista nova pomlad, nova mladost. Predvsem hoče dejanj, dejanj na sebi za druge, ne tistih tihih meniških, marveč direktnih. Vzgoje hoče, da bo aktivna, apostolska. In velika hoče biti v ponižnosti, ljubezni in bogoiskenosti, da lahko vedno in povsod stopi do iskajočega in mu poreče: Pridi brat! Služiti hočemo...« Živelno Življenje!

Najfinejša **kolesa** najfinejša
Es-ka, Torpedo, Jugo Bianchi
najboljši

šivalni stroji
znamke Excella

autopneumatika in materijal

Vam nudi najceneje

J. Gorec, Ljubljana

Palača Ljubljanske kreditne banke

Najstarejša sedlarska in jermenarska
delavnica, ustanovljena leta 1885.

JOSIP KÖHLER

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19,

priporoča razen izgotovljenih konjskih
oprem tudi popolne opreme za pse in
dresuro psov. Izdeluje tudi razne kovčke,
ženske ročne torbice, nogometne žoge
i. t. d. — Popravila se izvršujejo točno.
Cene solidne.

IVAN GAJŠEK

Ljubljana, Sv. Petra c. 2 in 29.

Zaloga papirja in razglednic.
Vse potrebščine za šole in ura-
de. Velika zaloga trgovskih in
odjemalnih knjig, blokov ter
vs'opnic. Založba šolskih zvez-
kov „Tabor“. Na debelo in
drobno. Lastna knjigoveznica.

Anton Kobi

lesna industrija in eksportna trgovina.

Centralna pisarna: Ljubljana, Izanska cesta 22.

Lastne parne žage in skladišča:

Borovnica, Podpeč in Begunje.

Tovarna zabojev po naročilu.

Opekarna apnenca, umetni mlin.

Prva kranjska tovarna upognjenega po-
hištva iz masivnega impregniranega lesa.

Zahtevajte katalog in cenik.

Telefon 540. Telegrami: KOBIL, Ljubljana

Cvetličarna „Nizza“

Ljubljana, Prešernova 30

Dnevno sveže cvetje
na drobno in debelo

Sprejema naročila na šopke,
vence in aranžmaje

Fani Hvala

Zaloga pohištva

Ivan Dogan, Ljubljana

Dunajska c. 17 (Medijatova hiša)

priporoča svojo zalogo pohištva, kakor:
spalne sobe, jedilnice, kuhinjske
oprave in drugo po konkurenčnih cenah.
V zalogi so tudi vedno: žimnice (mo-
droci), žičnice, divani in vsi drugi v
tapetniško sfero spadajoči predmeti.
Deske za rezlanje.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

Dunajska cesta št. 35.

Leta 1767 ustanov. **zvonarna** Karlovška cesta 1.

Največja, najstarejša in najbolj vpeljana domača zvonarna, večkrat
odlikovana na razstavah v svetovnih mestih, kakor: v Parizu, na
Dunaju, v Pragi, v Trstu itd. Njeni prvovrstni zvonovi so razstavljeni
na vsakokratnih vzorčnih velesejnih v Ljubljani in v Zagrebu.

Najboljši materijal. Krasni glasovi. Kratek dobavni rok. Ab-
solutno konkurenčne cene. Ugodni pogoji. Zahtevajte cenik.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

(V lastni palači vis-à-vis hotela „Union“.) Ljubljana, Miklošičeva cesta 10. Telefon 470 in 57.

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

Račun poštno-čekovnega zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 39.080.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tudi tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. - Vloge nad 125.000.000 Din.

Pisalni stroji na obroke!

The Rex Co.

Telefon 268. Ljubljana. Gradisce 10.

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

(prej Henrik Korn).

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. --- Instalacija vodovodov. --- Naprava strelvodov. -- Kopališke in klosetne naprave. --- Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škadle) za konzerve.

Karol Polak

delniška družba.

Tovarna usnja, čevljev in galanterijskih izdelkov.

Prodaja en gros in en detail v posebnem lokalu v tovarni.

Oblastveni koncesijonirani zovod

„PANA“

v Ljubljani, Poljanska cesta 12,

ima sredstvo, s katerim se odpravi pod garancijo najslej tekom tedna vse ščurke, miši in podgane iz kuhinje, sobe, shrambe, kleti, skladišč, hleva, skednja, s polja itd. In to brez vsake nadležnosti in brez vseh posledic. — Naročila se sprejema osebno in pismeno.

Bronaste zvonove

ulivamo najceneje in z dobavnim rokom od dveh do petih mesecev.

Stalna razstava v Št. Vidu.

ZVONARNA IN LIVARNA

ŠT. VID nad Ljubljano.

Mestna hranilnica ljubljanska (gradska štedionica) v Ljubljani.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 125 milijonov dinarjev ali 500 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLA STI PLAČUJE za vloge proti dogovor enicpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli

drugod, ker jamci zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalažajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalažajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je **denar popolnoma varen.**

Trgovina z oblačilnimi
telovadnimi potrebščinami
ter modni salon
za gospode

Peter Capuder
Ljubljana
Dalmatinova ulica

Vsem,

ki hočejo dobro kavo piti,
priporočamo izvrstno našo
pravo domačo Kolinsko
cikorijo.

Zadružno podjetje!

Nova založba

F. Z. Z O. Z.

v Ljubljani, na Kongresnem trgu
(v nunškem poslopju pri Zvezdi)

ima naprodaj vse pisarniške potrebščine za dom in šolo ter vsakovrstne knjige v bogatem izboru.

Tvornica pohištva

Andrej Kregar

St. Vid nad Ljubljano

se priporoča

za izvršitev stavbnih in pohištvenih del. Velika zaloga spalnic, jedilnic in pisarniških oprav.

Postrežba točna. — Delo solidno. — Cene zmerne.

Slavnemu občinstvu se priporoča tvrdka

Franc Cerar družba

Z O. Z.

Tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo pri Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Tvrdka

Ložar & Bizjak

Ljubljana, Sv. Petra cesta 20

priporoča častili duhovščini prvovrstni ateljé za izdelavo duhovniških oblek bodisi talarjev kakor tudi drugih oblek. V zalogi imava tudi vsakovrstne ovratnike, šmisele itd.